

بررسی نظرات دانشجویان پزشکی زاهدان در مورد تأثیر درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره بر پایان‌نامه آنان

*دکتر مسعود رودباری

چکیده

اهداف: درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره دانشکده پزشکی از جمله منابع کسب مهارت برای نوشتن پیشنهاده و گذراندن پایان‌نامه در دانشجویان پزشکی زاهدان می‌باشند. این تحقیق به بررسی نظرات دانشجویان در مورد تأثیر درس بهداشت ۴ و اتاق مشاوره بر پیشنهاده و پایان‌نامه دانشجویان پزشکی می‌پردازد.

روش بررسی: این تحقیق توصیفی با ۱۵۵ نمونه در سال‌های ۱۳۸۳ و ۱۳۸۴ در علوم پزشکی زاهدان بر روی دانشجویان پزشکی که پایان‌نامه خود را به ثبت رسانده‌اند، انجام شد. اطلاعات لازم از طریق پرسشنامه‌ای جمع‌آوری و با استفاده از آمارهای توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و آزمون کایدو تجزیه و تحلیل شد.

نتایج: از دانشجویان با ادغام کارگاه روش تحقیق در درس بهداشت ۴ موافق و یا کاملاً موافق و ۴۳/۹ نیز با آن مخالف و یا کاملاً مخالف بوده‌اند. حدود ۳۵٪ افراد از خدمات اتاق مشاوره در طول نوشتن پیشنهاده برخوردار شده‌اند. تأثیر استفاده از این خدمات در ۱۰/۳٪ افراد کم و خیلی کم، در ۱۲/۳٪ متوسط و در ۲۰٪ زیاد و خیلی زیاد بود. پاسخ افراد به برخورداری از خدمات این اتاق در زمان انجام پایان‌نامه در ۲۵/۸٪ افراد مثبت، برای ۶۱/۳٪ منفی می‌باشد. ۸۵٪ افراد از خدمات این اتاق در زمان نوشتن پیشنهاده و انجام پایان‌نامه بهره‌مند شده و یا اصلاً بهره‌مند نشده‌اند. تأثیر استفاده از خدمات این اتاق در زمان انجام پایان‌نامه در ۷/۱٪ افراد کم و خیلی کم، در ۱۱/۶٪ متوسط در ۲۰٪ زیاد و خیلی زیاد بوده است.

بحث: درصد زیاد افرادی که با ادغام کارگاه روش تحقیق در بهداشت ۴ موافق هستند بررسی بیشتری را می‌طلبند. همچنین نیاز به اتاق مشاوره باید مورد ارزشیابی مجدد قرار گرفته و ادامه کار آن منوط به مفید بودن آن از دیدگاه دانشجویان باشد.

واژه‌های کلیدی: بهداشت ۴- اتاق مشاوره- پایان‌نامه- دانشجوی پزشکی- زاهدان.

مقدمه

۴ و یا ۵ پزشکی ارایه می‌شود. این درس شامل کلیاتی در مورد روش تحقیق، انواع تحقیق و مراحل آن به همراه روش‌های جمع‌آوری داده‌ها و تجزیه و تحلیل آن می‌باشد. علاوه بر درس فوق در دانشکده پزشکی زاهدان از چند سال پیش اتاقی به نام اتاق مشاوره نیز دایر شده است و برخی از اعضای هیات علمی خدمات لازم در زمینه نوشتن پیشنهاده و نحوه انجام پایان‌نامه را

از جمله منابع کسب مهارت نووه نوشتن پیشنهاده و انجام تحقیقات پزشکی خصوصاً پایان‌نامه‌های دوره پزشکی عمومی، مطالب درس بهداشت ۴ است که از دروس دوره بالینی پزشکی عمومی بوده و در سال‌های

*نویسنده مسئول: دانشیار آمار زیستی
دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی ایران

بررسی نقاط ضعف و رفع ایرادات موجود راهنمایی نماید.

روش بررسی

این مطالعه توصیفی از نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۴-۸۳ تا نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۵-۸۴ در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان انجام شده است. جامعه آماری مطالعه را دانشجویان پزشکی که پیشنهاده پایان نامه خود را به تصویب دانشکده پزشکی رسانده‌اند، تشکیل می‌دهند.

در دانشگاه علوم پزشکی زاهدان معمولاً دانشجویانی که در سال دوم دوره کارورزی هستند پایان نامه خود را ثبت کرده و غالب دانشجویان سال اول کارورزی نیز نوشتن پیشنهاده پایان نامه خود را بلافاصله بعد از امتحان پیش کارورزی شروع کرده و آنرا در اوایل دوره کارآموزی و یا اوایل کارورزی ثبت می‌کنند. تعداد دانشجویانی که در حال حاضر و در هر سال وارد دوره کارورزی می‌شوند، طبق آمار دانشکده پزشکی بین ۷۰ تا ۸۰ دانشجو و کل دانشجویان دانشکده حدود ۴۵۰ دانشجو می‌باشد که با توجه به دوره نمونه‌گیری (از اسفند ۸۳ لغایت اسفند ۸۴)، پرسشنامه طرح از طریق حوزه پژوهشی دانشکده پزشکی به کلیه کارآموزان پزشکی واجد شرایط تحویل داده شد که تعداد پرسشنامه‌های تکمیل و عودت شده به محقق ۱۵۵ پرسشنامه (بیش از ۳۰٪ دانشجویان دانشکده پزشکی) می‌باشد که بیش از ۹۰٪ کارورزانی که شرایط شرکت در مطالعه را دارند تشکیل می‌دهد.

جمع آوری داده‌ها با استفاده از پرسشنامه‌ای که توسط محقق تنظیم شده است، صورت گرفت. روایی پرسشنامه با نظرخواهی از چند نفر از اساتید دانشکده پزشکی بررسی شده است و پایایی آن نیز با استفاده از ضربی آلفای کرونباخ و برای سوالاتی که به صورت نظرخواهی و بر اساس سیستم لیکرت تنظیم شده‌اند محاسبه و مقدار آن ۸۷٪ شد که مؤید پایایی خوب و همبستگی بالای بین سوالات است.

پرسشنامه‌ها بعد از تهیه و بررسی روایی و پایایی آن، تکثیر و در اختیار دفتر پژوهش دانشکده پزشکی قرار

در اختیار سایر اعضای هیات علمی و دانشجویان پزشکی قرار می‌دهند. بیشترین مراجعه کنندگان این اتفاق، دانشجویان پزشکی هستند که در حال نوشتن پیشنهاده و یا انجام پایان نامه می‌باشند. فعالیت‌های این اتفاق در این سال‌ها به دلایل مختلف از جمله محدود بودن ساعت و کم بودن اعضای آن بسیار محدود شده است. علیرغم اینکه درس بهداشت ۴ به عنوان یک درس اجباری همواره و در کلیه نیمسال‌ها ارایه شده و اتفاق مشاوره نیز از حدود ۲ یا ۳ سال پیش در دانشکده پزشکی دایر بوده است، معدله بسیاری از دانشجویان پزشکی در زمینه نوشتن پیشنهاده، انجام تصحیحات مورد نظر دانشکده پزشکی و انجام مراحل مختلف پایان نامه با مشکلات متعددی مواجه هستند که این موضوع توسط برخی از محققین سایر دانشگاه‌ها به صورت لزوم برگزاری درس اجباری روشن تحقیق و مقاله نویسی جهت دانشجویان پزشکی مورد تأکید قرار گرفته است^(۱). بسیاری از پیشنهاده‌های ارایه شده به دانشکده پزشکی از کیفیت خوبی برخوردار نبوده و پایان نامه‌ها نیز در بسیاری از موارد اشکالاتی زیادی دارند^(۲) که غالباً توسط اساتید راهنمای یا مشاور مرتفع شده است. درس بهداشت ۴ به علت ارایه در دوره بالینی که اکثر دانشجویان پزشکی آنرا در سال اول این دوره انتخاب می‌کنند، فاصله زیاد درس با زمان ارایه پیشنهاده پایان نامه که بعض‌باشی از یکسال می‌باشد، و فراموش شدن مطالب آن توسط دانشجویان نمی‌تواند زیاد مورد استفاده آنان واقع شود. همچنین زمان ارایه این درس در دوره بالینی و در گیری دانشجویان با یادگیری دروس مهم این دوره که برای دانشجویان بسیار مهم تر از بهداشت ۴ می‌باشد باعث می‌شود که دانشجویان نتوانند از مطالب آن در جهت نوشتن پیشنهاده‌ی مناسب و انجام صحیح پایان نامه بهره کافی را ببرند.

این تحقیق به منظور بررسی نظر دانشجویان پزشکی زاهدان در مورد درس بهداشت ۴ و اتفاق مشاوره و میزان تاثیر آنها بر پایان نامه‌های دوره پزشکی عمومی طراحی شده است و امید است نتایج آن بتواند مسؤولین را در

(۱۳٪) استاد مشاور نداده‌اند و ۲۴ نفر (۴٪) نیز به این سوال پاسخ نداده‌اند. توزیع مدت زمان نوشتن پیشنهاده پایان‌نامه موید تاثیر یا عدم تاثیر مطالب تدریس شده در درس بهداشت ۴ و راهنمایی‌های همکاران اتفاق مشاوره دانشکده پزشکی می‌باشد، که این مدت در دانشجویان پزشکی بدینصورت بوده است که ۲۷ نفر (۴٪) این مدت را ۵ روز، ۴۵ نفر (۱۰٪) این مدت را ۱۰ روز، ۶۰ نفر (۷٪) این مدت را ۱۵ روز، ۱۱ نفر (۱٪) آنرا ۳۰ روز و بقیه دانشجویان سایر مقادیر را ذکر نموده‌اند. میانگین این مدت اندکی بیش از ۱۵ روز بوده است. همچنین چهار نفر به این سوال پاسخ نداده‌اند. در مورد ارائه اصول روش تحقیق در طی تدریس درس بهداشت ۴ (بعد از افزایش ساعت درس)، ۵۹ نفر (۳٪) با آن موافق و یا کاملاً موافق بوده‌اند، همچنین ۶۸ نفر (۴٪) با آن مخالف و یا کاملاً مخالف بوده‌اند و ۲۸ نفر (۱٪) نیز اظهار نظر نکرده‌اند.

فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ (که بخشی از آن در مورد اصول روش تحقیق می‌باشد) و تصویب پیشنهاده پایان‌نامه در ۲۵ نفر (۱۶٪) کمتر از ۶ ماه، در ۳۶ نفر (۲٪) بین ۷ ماه تا یک‌سال، در ۱۶ نفر (۱۰٪) ۱۳ تا ۱۸ ماه، در ۲۳ نفر (۱۴٪) ۱۹ ماه تا دو سال و در ۱۹ نفر (۱۲٪) بیش از دو سال بوده است که به این سوال ۳۶ نفر (۲٪) پاسخ نداده‌اند. میانگین و انحراف معیار فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاده پایان‌نامه به ترتیب ۱۶/۳ و ۱۰/۵۵ ماه بوده است. در بین کسانی که ۲۰ روز و یا بیشتر برای نوشتن پیشنهاده پایان‌نامه خود وقت صرف کرده‌اند که تعدادشان ۱۳ نفر بوده است، تعداد افرادی که فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاده پایان‌نامه‌شان بیش از یک‌سال بوده ۹ نفر (۶٪) می‌باشد.

ضریب همبستگی فاصله فوق و مدت زمان صرف شده برای نوشتن پیشنهاده پایان‌نامه $P = 0.09$ (0.034) بوده است که نشان دهنده ارتباط ضعیف دو عامل فوق می‌باشد. جدول ۱ توزیع نظرات دانشجویان را درباره

گرفت. با توجه به اینکه کلیه دانشجویان پزشکی برای ثبت و دفاع از پیشنهاده پایان‌نامه خود و همچنین دفاع نهایی از آن به این دفتر مراجعه می‌کنند، کلیه افرادی که پیشنهادشان در این مدت به ثبت رسیده و یا از پایان‌نامه خود دفاع نموده‌اند، این پرسشنامه در اختیارشان قرار گرفت. پرسشنامه‌ها بعد از تکمیل کدبندی و وارد کامپیوتر شدند. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از روش‌های آمار توصیفی، ضریب همبستگی پیرسون و آزمون کای دو در نرم‌افزار SPSS استفاده شده است.

نتایج

همان طور که ذکر شد تعداد افراد شرکت‌کننده در مطالعه که پایان‌نامه خود را نیز به ثبت رسانده‌اند ۱۵۵ نفر بوده است. اکثر دانشجویان متولد سال‌های ۵۸ و ۵۹ (۵۰٪) و میانگین و انحراف معیار سن آنان به ترتیب ۲۶/۱ و ۲۰/۲ سال بوده است (۴ نفر نیز سن خود را ذکر نکرده بودند). همچنین ۵/۵۳٪ دانشجویان مرد و ۴۰٪ آنان زن بوده‌اند. ۱۸٪ آنان ورودی سال ۷۶ و بقیه ورودی سال‌های دیگر بوده‌اند.

توزیع گروه‌های آموزشی اساتید راهنمای دانشجویان به این صورت بوده است که ۴۰ نفر (۲۵٪) از اساتید راهنمای از گروه زنان و زایمان، ۲۰ نفر (۱۲٪) از گروه اطفال، ۱۶ نفر (۱۰٪) از گروه داخلی، ۱۵ نفر (۹٪) از گروه روان‌پزشکی، ۱۳ نفر (۸٪) از گروه پاتولوژی، ۸ نفر (۵٪) از گروه عفونی، ۶ نفر (۳٪) از گروه علوم تشریحی، ۵ نفر (۳٪) از هر کدام از گروه‌های جراحی عمومی، بیهوشی و فیزیولوژی و بقیه از سایر گروه‌های آموزشی بوده‌اند که به این سوال نیز ۷ نفر پاسخ نداده‌اند.

در مورد توزیع گروه‌های آموزشی مربوط به اساتید مشاور بیشترین اساتید مشاور متعلق به گروه تغذیه با ۳۰ مورد مشاوره (۱۹٪) و بعد از آن مدرسین آمار با ۱۱ مورد مشاوره (۷٪) قرار داشته‌اند. گروه‌های روان‌پزشکی با ۹ مورد (۵٪) و بهداشت با ۸ مورد (۵٪) در رتبه‌های بعدی قرار داشته‌اند. تعداد ۵۹ نفر

پیشنهاده پایان نامه شما چقدر بوده است، ۱۶ نفر (۳۰/۱٪) آنرا کم و خیلی کم، ۱۹ نفر (۲۳/۱٪) آنرا متوسط و ۳۱ نفر (۲۰/۱٪) آنرا زیاد و خیلی زیاد می دانند و بقیه افراد (۸۹ نفر) به این سوال پاسخ نداده اند. از درصد های فوق می توان نتیجه گرفت که بیش از نیمی از استفاده کنندگان از خدمات این اتفاق، تاثیر این خدمات را زیاد و خیلی زیاد و کمتر از نیمی از آنان آنرا متوسط یا کمتر از آن می دانند. اکثریت افرادی که خدمات اتفاق مشاوره استفاده کرده اند آنرا موثر می دانند و اکثریت افرادی که از این خدمات استفاده نکرده اند بدون هیچ دلیلی آنرا بی تاثیر می دانند که علت این پیشداوری احتمالاً عدم اعتقاد انان به کارآیی این اتفاق می باشد. همچنین با استفاده از آزمون دقیق فیشر بعد از ادغام ستون های کم و خیلی کم و همینطور ستون های زیاد و خیلی زیاد، بین استفاده از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن پروژوال و میزان تاثیر آن ارتباط معنی دار موجود است ($P=0.000$). جدول ۲ توزیع استفاده از خدمات اتفاق مشاوره را به تفکیک نظرات افراد در مورد تاثیر خدمات این اتفاق در زمان نوشتمن پیشنهاده نشان می دهد.

(محل جدول ۲)

در پاسخ به این سوال که آیا از خدمات اتفاق مشاوره دانشکده پژوهشکی در مدت گذراندن پایان نامه خود برخوردار شده اید، ۴۰ نفر (۲۵/۸٪) جواب آری، ۹۵ نفر (۶۱/۳٪) جواب خیر و ۲۰ نفر (۱۲/۹٪) نیز به آن جواب نداده اند. از افراد بهره مند از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن پایان نامه نیمی از آنها تعداد دفعات مراجعه به اتفاق مشاوره را ۲ و بقیه مقادیری مختلف (حداقل ۱ و حداکثر ۶) را اعلام کرده اند. درصد های فوق بسیار شیوه درصد های افرادی است که از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن پیشنهاده برخوردار شده اند. درصد افرادی که به هر دو سوال بهره مندی از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن پیشنهاده یا انجام پایان نامه پاسخ داده و پاسخ های نیز یکسان (هر دو بلى یا هر دو خير) بوده اند ۸۵٪ می باشد. این نتایج نشان می دهد که اکثر قریب به اتفاق افرادی که از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن

ارایه روش تحقیق در حین درس بهداشت ۴ به همراه فاصله بین گذراندن درس و زمان ثبت پیشنهاده پایان نامه نشان می دهد. در ۳۶ نفر (۳۰/۲٪) از دانشجویان فاصله بین گذراندن درس و زمان ثبت پیشنهاده ۷ تا ۱۲ ماه و در ۱۹ نفر (۱۶٪) بیشتر از ۲۴ ماه بود. تعداد دانشجویان موافق یا کاملاً موافق با ادغام روش تحقیق در بهداشت ۴، ۴۷ نفر (۳۹/۵٪) بودند که در ۲۲ نفرشان فاصله درس تا ثبت پیشنهاده نشان بیشتر از ۱۸ ماه بود. تعداد افراد مخالف یا کاملاً موافق با ادغام روش تحقیق در بهداشت ۴ نیز همین تعداد (۴۷ نفر) بود که ۱۴ نفرشان فاصله درس تا ثبت پیشنهاده نشان بیشتر از ۱۸ ماه بوده است که مؤید طولانی تر بودن این فاصله در افرادی است که مخالف ادغام روش تحقیق در درس بهداشت ۴ هستند. همچنین بین نظر دانشجویان در مورد انضمام روش تحقیق در این درس و فاصله بین گذراندن بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاده با استفاده از آزمون کای دو ارتباط معنی دار موجود است ($P=0.035$).

(محل جدول ۱)

در پاسخ به این سوال که در زمان نوشتمن پیشنهاده آیا از خدمات اتفاق مشاوره دانشکده پژوهشکی برخوردار شده اید، ۴۲ نفر (۲۷/۱٪) پاسخ بلى، ۹۸ نفر (۶۳/۲٪) پاسخ خير و ۱۳ نفر (۸/۴٪) پاسخ گاهی داده اند (۲ نفر نیز به این سوال پاسخ نداده اند). بنابراین تنها حدود ۳۵٪ افراد از خدمات این اتفاق در طول مدت نوشتمن پیشنهاده برخوردار شده اند. ۷۵٪ از افراد بهره مند از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن پیشنهاده پایان نامه تعداد دفعات مراجعه به این اتفاق را ۲ و یا ۳ بار اعلام کرده اند. حداقل و حداکثر دفعات مراجعه نیز به ترتیب ۱ و ۶ بار بوده است.

۴۰ نفر از دانشجویانی از خدمات اتفاق مشاوره در زمان نوشتمن پیشنهاده استفاده کرده و میزان تاثیر آنرا نیز در پیشنهاده پایان نامه خود ذکر کرده و ۱۴ نفر نیز از این خدمات استفاده نکرده و ۱۲ نفر نیز به استفاده از خدمات اتفاق پاسخ تا حدودی داده اند. در پاسخ به این سوال که تاثیر استفاده از خدمات اتفاق مشاوره در نوشتمن

اکثریت افرادی که از خدمات این اتفاق در زمان گذراندن پایان نامه برخوردار شده اند تاثیر این خدمات را متوسط، زیاد یا خیلی زیاد و اکثریت افرادی که از این خدمات استفاده نکرده اند تاثیر این خدمات را متوسط، کم یا خیلی کم می دانند. همچنین با استفاده از آزمون دقیق فیشر بعد از ادغام ستون های کم و خیلی کم و همینطور ستون های زیاد و خیلی زیاد، بین استفاده از خدمات اتفاق مشاوره در زمان انجام پایان نامه و میزان تاثیر آن ارتباط معنی دار موجود است ($P=0.000$). جدول ۳ توزیع استفاده از خدمات اتفاق مشاوره و تاثیر آن بر گذراندن پایان نامه دانشجویان را نشان می دهد.

(محل جدول ۳)

پیشنهاده برخوردار شده اند همانهایی هستند که از خدمات این اتفاق در انجام پایان نامه برخوردار شده اند و اکثریت افرادی که از این خدمات در زمان نوشتن پیشنهاده برخوردار نشده اند نیز در زمان گذراندن پایان نامه نیز از این خدمات بهره مند نشده اند. بنابراین مراجعین محدود این اتفاق در زمان نوشتن پیشنهاده یا انجام پایان نامه یکسان هستند.

در پاسخ به این سوال که تاثیر استفاده از خدمات اتفاق مشاوره در زمان انجام پایان نامه شما چقدر بوده است ۱۱ نفر (۷/۱٪) آنرا کم و خیلی کم، ۱۸ نفر (۱۱/۶٪) آنرا متوسط و ۳۱ نفر (۲۰٪) آنرا زیاد و خیلی زیاد می دانند و بیش از ۶۰٪ افراد نیز به این سوال پاسخ نداده اند.

جدول ۱: توزیع فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاده پایان نامه به تفکیک نظرات دانشجویان در مورد ارایه اصول روش تحقیق در درس بهداشت ۴

نظر دانشجو فاصله (ماه)	مخالف یا کاملاً مخالف	بدون نظر	موافق یا کاملاً موافق	جمع
تعداد	۸	۶	۱۱	۲۵
درصد	۳۲٪	۲۴٪	۴۴٪	۱۰۰٪
تعداد	۱۰	۱۳	۱۳	۳۶
درصد	۲۷٪	۳۶٪	۳۶٪	۱۰۰٪
تعداد	۷	۰	۹	۱۶
درصد	۴۳٪	۰٪	۵۶٪	۱۰۰٪
تعداد	۱۳	۱	۹	۲۳
درصد	۵۶٪	۳٪	۴۷٪	۱۰۰٪
تعداد	۵۶/۵	۴	۲۹/۱	۳۹/۱
درصد	۲۴-۱۹	۲۴	۲۴-۱۹	۲۴
تعداد	۹	۵	۵	۱۹
درصد	۴۷٪	۲۶/۳	۲۶/۳	۱۰۰٪
تعداد	۴۷	۲۵	۴۷	۱۱۹
درصد	۳۹/۵	۲۱/۰	۳۹/۵	۱۰۰٪
جمع				

توجه- تعداد ۳۶ نفر از افراد مطالعه اطلاعاتشان در مورد یکی یا هر دو متغیر نامعلوم بوده است.

جدول ۲: توزیع فراوانی استفاده از خدمات اتاق مشاوره و میزان تاثیر آن بر نوشتن پیشنهاده پایان‌نامه دانشجویان پزشکی

زاهدان در سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۳

میزان تاثیر استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاده	تعداد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
بلی							
درصد							
خیر							
درصد							
تاخذوی							
درصد							
جمع							
درصد							

۸۹ نفر به این سوال پاسخ نداده‌اند.

جدول ۳: توزیع استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان انجام پایان‌نامه و میزان تاثیر آن بر پایان‌نامه دانشجویان پزشکی

زاهدان در سال ۱۳۸۴ و ۱۳۸۳

میزان تاثیر استفاده از خدمات اتاق مشاوره در زمان انجام پایان‌نامه	تعداد	خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	جمع
بلی							
درصد							
خیر							
درصد							
جمع							

به این سوال ۹۹ نفر پاسخ نداده‌اند

بحث

موارد فوق نشان می‌دهد که نیاز دانشجویان به استفاده از اتفاق مشاوره در زمان نوشتن پیشنهاده زیاد نبوده و این اتفاق علیرغم تأکیدات مکرر مسئولین دانشکده پزشکی و دانشگاه برای بسیاری از دانشجویان ضروری نبوده است. از سوی دیگر عدم مراجعه دانشجویان به این اتفاق می‌تواند به علت علاقمندتر بودن دانشجویان به انتخاب استاد مشاور باشد که بودن مشاور و دسترسی سریع و آسان به آنان، دانشجویان را از مراجعه به اتفاق مشاوره بی نیاز می‌کند. پیشنهاد می‌شود امکان استفاده از اساتید مشاور برای کلیه دانشجویان فراهم شود تا بتواند باعث بر طرف شدن نیازهای دانشجویانی که به اتفاق مشاوره اعتقاد و یا دسترسی ندارند، شود.

میزان تاثیر اتفاق مشاوره بر نوشتن پیشنهاده پایان نامه از دیدگاه ۶۶ نفری که به آن پاسخ داده‌اند بدینصورت بوده است که بیش از نیمی از این عده تاثیر آن را زیاد و یا خیلی زیاد ذکر نموده‌اند و کمتر از نیمی از آنها این تاثیر را متوسط و کمتر از آن می‌دانند. به نظر می‌رسد کسانی که به این سوال پاسخ نداده اند افرادی هستند که از خدمات اتفاق مشاوره استفاده نکرده و خواستار استفاده از وجود اساتید مشاور هستند.

افراد مراجعه کننده به اتفاق مشاوره پزشکی در زمان گذراندن پایان نامه ۲۵/۸٪ کل دانشجویان بوده‌اند که بیش از نیمی از آنها ۲ بار به این اتفاق مراجعه کرده‌اند. درصد کسانی که در هر دو زمان نوشتن پیشنهاده و گذراندن پایان نامه به اتفاق مشاوره مراجعه کرده و یا اصلًاً مراجعه نکرده‌اند ۸۵٪ کل دانشجویان می‌باشند. در هر حال مراجعین به این اتفاق در زمان نوشتن پایان نامه نیز کم بوده و در حد انتظار نمی‌باشد و یا دانشجویان به علت اعتقاد به استفاده از اساتید مشاور نیازی به استفاده از خدمات این اتفاق نمی‌بینند. دلیل دیگر عدم مراجعه دانشجویان به اتفاق مشاوره در زمان نوشتن پایان نامه،

بر طبق نتایج ارایه روش تحقیق در تدریس درس بهداشت ۴ (بعد از افزایش ساعت درس)، ۵۹ نفر (۳۸/۹٪) موافق و یا کاملاً موافق و ۶۸ نفر (۱۸/۱٪) مخالف و یا کاملاً مخالف داشته است و ۲۸ نفر (۱۸/۱٪) نیز اظهار نظر نکرده‌اند. درصد زیاد موافقین این پیشنهاد نشان می‌دهد که افزایش حجم بخش اصول روش تحقیق مورد نظر دانشجویان بوده و باید بر روی آن کارشناسی صورت گیرد.

فاصله بین گذراندن درس بهداشت ۴ و تصویب پیشنهاد پایان نامه ۱۶/۳ ماه بود که زمانی طولانی است و باعث می‌شود که مطالب درس در هنگام نوشتن پیشنهاده فراموش شود. همبستگی بین فاصله فوق و مدت زمان صرف شده برای نوشتن پیشنهاده پایان نامه ۰/۰۹ می‌باشد که نشان دهنده ارتباط ضعیف بین این دو متغیر می‌باشد. همچنین بین نظرات دانشجویان درباره ارایه اصول روش تحقیق طی درس بهداشت ۴ و فاصله بین گذراندن این درس و ثبت پیشنهاده پایان نامه ارتباط معنی دار موجود است.

با توجه به اینکه بخشی از اطلاعات لازم برای نوشتن پیشنهاده از طریق آموزش‌های موجود در درس بهداشت ۴ تامین می‌شود، بنابراین فاصله زیاد بین زمان گذراندن این درس و زمان نوشتن پیشنهاده پایان نامه می‌تواند باعث بروز مشکلاتی برای دانشجویان شود. فاصله بیش از یک سال زمان تصویب پیشنهاده و گذراندن بهداشت ۴ در نیمی از دانشجویان، زمان زیادی است که باید کاهش یابد که پیشنهاد می‌شود ارائه درس بهداشت ۴ در سال دوم دوره کارآموزی صورت گیرد.

دانشجویانی که از اتفاق مشاوره دانشکده پزشکی در زمان نوشتن پیشنهاده استفاده کرده‌اند کل دانشجویان بوده‌اند که تعداد مراجعه آنها به این اتفاق اکثر ۲ تا ۳ بار در طول نوشتن پیشنهاده بوده است.

ولی مسلم اینست که خدمات این اتفاق نظر دانشجو را تامین نکرده است.

تقدیر

بدینوسیله از حوزه پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی زاهدان و همچنین ریاست و معاونین دانشکده بهداشت برای تصویب و تامین هزینه‌های طرح و همچنین از سرکار خانم مهنداز مالکی برای تکمیل پرسشنامه‌های طرح تشکر می‌نمایم.

اشتغالات زیاد آنان در دوره کارورزی می‌باشد. اشتغالات آموزشی و نگرانی از طولانی شدن دوره به واسطه عدم شرکت فعال در فعالیت‌های آموزشی می‌تواند از جمله دلایل عدم فعالیت کافی دانشجویان در زمان نوشتن پایان نامه باشد که این دلایل منطبق بر نتایج سایر تحقیقات^(۳،۴) می‌باشد.

بیش از ۶۰٪ دانشجویان به سوال تاثیر اتفاق مشاوره بر گذراندن پایان‌نامه خود پاسخ نداده‌اند ولی استفاده کنندگان از خدمات این تاثیر را بیشتر از متوسط می‌دانند

منابع

3- Diez C, Arkenau C, Meyer-Wentrup F. *The German medical dissertation- time to change?* Acad Med 2000 Aug;75(8):861-3.

4- Diez C, Arkenue C, Meyer-Wentrup F. *Execution and quality of attention paid to medical doctoral theses at the faculty of medicine at the University of Wurzburg as seen by the doctoral candidate in their 5th and 6th year of study.* Gesundheitswesen 2002 Jul; 64(7):437-42.

۱- سایت خبرگزاری دانشجویان ایران شاخه دانشگاه علوم پزشکی تهران.
www.Isnatums.com/news/archives/top/p24.html. تاریخ دسترسی ۱۳۸۵.

2- Dewey M, Schonenberger E, Zimmermann E. *Peer-education workshop on research during medical studies. Results of a survey among participants.* Med Klin (Munich). 2003 Aug 15; 98(8):424-427.